

.....

Modřice (okr. Brno-venkov)

Ul. Benešova, parc. č. 718.

Vrcholný středověk – novověk. Vesnice/městečko. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: WGS-84: 49.1284747N, 16.6131708E; 49.1284150N, 16.6134136E; 49.1287731N, 16.6133544E; 49.1287492N, 16.6135489E

Archeologický dohled byl realizován v říjnu 2024 v souvislosti se stavbou „Novostavba dvojdomu v Modřicích“ na ulici Benešova, v místě odstraněného domu č. p. 151 na parcele č. 718 (Bučo 2024). I když rozsah výzkumu byl omezen výkopy základových pasů, poskytl mnoho poznatků o vývoji osídlení parcely. Celkově bylo dokumentováno 60 uloženin, 20 výkopů a 4 stavební konstrukce. Vývoj zástavby stavební parcely byl interpretován na základě stratigrafické matice a nálezového inventáře. Nejstarší osídlení náleží do 13. století. Obytná stavba se tehdy pravděpodobně nacházela v jihozápadní části pozemku. V reliktech základových žlabů a sloupových jam byla nalezena keramika datovaná do zmíněného období. Na uvedenou konstrukci pravděpodobně navazovalo hospodářské zázemí, které pokračovalo dále do dvora, tedy na sever. Zde byly v sondách nalezeny vypálené destrukční vrstvy. Někdy v průběhu 14. století došlo k přestavbě obytné části. Dokazují to negativy trámových konstrukcí, jejichž relativní chronologie plyne ze stratigrafické matice. V pozdním 15. století se obytný prostor rozšiřuje nebo spíše přesouvá na západ. Nejpozději v 16. století probíhají stavební aktivity v celém předním prostoru u uliční čáry. Opět se jednalo o základové žlaby a relikty zděné zástavby. V průběhu novověku až moderních dějin se opět přestavuje obytné stavení v přední části parcely.

Literatura

Bučo, M. 2024: *Nálezová zpráva o provedení záchranného archeologického výzkumu při chystané stavbě „Modřice Benešova“*. Rkp. nálezové zprávy, č. j. M-TX-202500635. Uloženo: archiv Archaia Brno z. ú. DOI: 10.60585/M-TX-202500635. Dostupné také z: <https://doi.org/10.60585/M-TX-202500635>.

Summary

In October 2024, a rescue archaeological excavation was carried out in Modřice (Brno-Country District) in Benešova Street, prompted by the construction of a new semi-detached house. Archaeological features ranging from the High Middle Ages to the Early Modern period were recorded.

Michal Bučo

.....

Modřice (okr. Brno-venkov)

Náměstí Míru č. p. 399, ul. Havlíčkova č. p. 203, náměstí Míru č. p. 306, č. parc. 2033/1, 2026/1.

Středověk, novověk. Město. Náhodný zásah/nález. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.1274006N, 16.6133719E; 49.1275531N, 16.6136403E; 49.1265947N, 16.6133853E

V roce 2024 proběhla rekonstrukce vedení nízkého napětí v oblasti historického jádra města Modřice. Vesměs poměrně mělkými, ručně kopanými liniiovými výkopy s hloubkou 0,7 až 1,5 m byly zachyceny svrchní novověké terénní navážky pod současnými komunikacemi. Vrstvy s vrcholné středověkou keramikou byly zaznamenány na náměstí Míru před domem č. p. 399 a v ul. Havlíčkově č. p. 203. Pravděpodobně negativ zdíva, snad

z pozdního středověku, byl dokumentován řezem v rýze vedoucí podél zadního ohrazení parcely domu č. p. 306 v areálu uličky u vstupu do areálu kostela sv. Gottharda.

Literatura

Neuvejeno.

Summary

In 2024, a low-voltage network was reconstructed in the area of the historic core of Modřice (Brno-Country District). In Náměstí Míru (Square), in front of house No. 399, and in Havlíčkova Street, in front of house No. 203, layers containing high medieval pottery were recorded. A wall negative, possibly dating to the Late Middle Ages, was documented in the trench running along the rear fence of house No. 306.

Petr Kos

.....

Mokrá-Horákov (k. ú. Mokrá u Brna, okr. Brno-venkov)

„Vlašňovy“, parc. č. 1057/1.

Novověk. Komunikace, vápenka, bojiště. Náhodný zásah/nález. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.2285217N, 16.7697969E

Záchranný výzkum na lokalitě Mokrá-lom navázal v roce 2024 na evidenci a detektorový průzkum periferní oblasti velkolomu Mokrá z let 2017–2023 (Kos 2024a; 2024b; 2024c). Na katastru Mokré u Brna v trati „Vlašňovy“ byly v blízkosti lomu Břidla evidovány povrchové reliéfní struktury starých cest, lomů, válečných okopů a nedokončená drobná vápenická pec.

Literatura

Kos, P. 2024a: Hostěnice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 65(2), 239.
Kos, P. 2024b: Hostěnice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 65(2), 239–240.
Kos, P. 2024c: Mokrá-Horákov (k. ú. Mokrá u Brna, okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 65(2), 253.

Summary

Within the cadastral area of Mokrá u Brna (Brno-Country District), in the ‘Vlašňovy’ field, surface structures were recorded near the Břidla quarry, including traces of old roads, quarrying activity, wartime foxholes, and an unfinished small lime kiln.

Petr Kos

.....

Ochoz u Brna (okr. Brno-venkov)

„V Luhů“, parc. č. 1429/13, 1429/16.

Industriální období 1. Rybník. Náhodný zásah/nález. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.2499450N, 16.7392883E

Během záchranného archeologického výzkumu při obnově vodní nádrže v trati „V Luhů“ byly stavebními pracemi zachyceny na toku Ochozského potoka pozůstatky historické sypané hráze zpevněné cestou. V tělese hráze byly stavební sondou nalezeny dobře zachovalé dřevěné konstrukční prvky někdejšího rybníčního výpustního zařízení. Keramika získaná z rybníčních usazenin naznačila dataci vodního díla zhruba do 18.–19. století.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

During the restoration of a water reservoir in the 'V Luh' field (Ochoz u Brna cadastral area, Brno-Country District), construction works uncovered the remains of a historical gravity dam on the Ochozský Stream, including relics of a wooden structure belonging to the pond's drainage system.

Petr Kos

Počenice-Tetětice (k. ú. Počenice, okr. Kroměříž)

Intravilán – západní část, parc. č. 1564/1.

Středověk. Sídliště. Vertikální řez. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o., inv. č. AU265–AU266.

Lokalizace: WGS-84: 49.269839N, 17.223790E

Záchranný archeologický výzkum vyvolaný přípravou území pro založení novostavby rodinného domu na parcele 1564/1 na katastru Počenice nepřinesl v první fázi výstavby (práce na vlastním domě) v roce 2022 žádná pozitivní zjištění. Při do-
datečně kontrole výraznějších zásahů do terénu v roce 2024 byl v hraně retenční nádrže, umístěné v severní části dotčené parcely, zjištěn jeden zahloubený objekt, který je možno interpretovat jako zásobní (obilní) jámu, datovanou svým charakteristickým profilem a ojedinělými zlomky keramiky obecně do středověku. Prozkoumaná situace nepochybně tvořila součást širšího hospodářského zázemí středověké vesnice náležející k tzv. „Dolní“ tvrzi, jejíž lokalizace byla upřesněna teprve v minulém roce při záchranném výzkumu probíhajícím při obnově elektrického vedení v západní části obce (Popelka 2024).

Literatura

Popelka, M. 2024: Počenice-Tetětice (k. ú. Počenice, okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 65(2), 259–260.

Summary

A solitary settlement feature (a storage pit) was recorded during additional works on the retention tank for a newly constructed family house on plot No. 1564/1 in the Počenice cadastral area (Kroměříž District). The feature can generally be dated to the medieval period.

Miroslav Popelka

Potštát (okr. Přerov)

Ul. Farní, parc. č. 1229.

Vrcholný středověk – novověk. Kostnice. Vertikální řez. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: městský hřbitov Potštát.

Lokalizace: WGS-84: 49.6369558N, 17.6506800E; 49.6369456N, 17.6507606E

Při hloubení výkopu pro pokládku potrubí sloužícího k odvodu dešťových vod ze střech farního kostela byl v říjnu 2024 narušen zahloubený objekt (č. 1), který obsahoval velké množství lidských kostí. Objekt byl dokumentován pouze v řezu na obou stranách sledovaného výkopu, který prořezal objekt ve směru východ–západ. Výkop zkoumaného objektu pokračoval níže, než byla úroveň dna hloubeného výkopu. Ve výplni objektu byly rozpoznány dvě uložení (kontext 0104, 0105). Kontext 0104 tvořil

světle šedý jíl, který obsahoval nahodile malé kameny i lidské kosti, pod touto uloženinou byl rozpoznán kontext 0105, tmavě hnědošedý jíl, v němž převažovaly lidské kosti, jež tvořily převážnou část objemu tohoto kontextu. Lidské kosterní pozůstatky nebyly pozorovány v anatomické poloze, ale jako jednotlivé kosti v sekundárním uložení. Objekt č. 1 v podobě jámy sloužil jako tzv. kostnice pro uložení kostí z narušených hrobů ze zrušeného hřbitova kolem farního kostela. Kostnice (ossarium) byly díky striktně vymezeným areálům farních hřbitovů ve středověku a novověku běžnou záležitostí, ať již v podobě samostatných staveb, nebo se jednalo o prosté jamy vyhloubené na okraji hřbitova (Unger 2002, 49). Bohužel během výzkumu nebyl nalezen žádný movitý materiál vhodný k dataci, proto lze objekt č. 1 datovat pouze rámcově od vrcholného středověku do novověku. Z roku 1408 pochází první písemná zmínka o zdejším kostele jako o farním (Kuča 2002, 415) a pohřbívání v jeho blízkosti bylo ukončeno pro nedostatek místa koncem 18. století (Krška 2008, 116). Vyzvednuté lidské ostatky byly v místě výzkumu prohlédnuty antropologem L. Šínem a následně předány pracovníkům města Potštát k pietnímu uložení na městský hřbitov.

Literatura

Krška, I. 2008: Nejstarší dochovaný náhrobek v Potštátě. *Sborník Státního archivu Přerov* 2008, 114–117.

Kuča, K. 2002: *Města a městečka v Čechách na Moravě a ve Slezsku. V. díl, Par-Pra.* Praha: Libri, 411–416.

Unger, J. 2002: *Pohřební rítus a zacházení s těly zemřelých v českých zemích (s analogiemi i jinde v Evropě) v 1. – 16. století.* Panorama biologické a sociokulturní antropologie. Modulové učební texty pro studenty antropologie a „příbuzných“ oborů 9. Brno: Masarykova univerzita.

Summary

The rescue excavation in Farní Street in Potštát (Přerov District) focused on documenting a disturbed feature that contained a considerable quantity of human remains. These were not found in anatomical position but only as individual bones in secondary deposition. The feature was used as an ossuary into which bones from disturbed graves in the parish cemetery had been placed.

Jakub Vrána

Přerov (k. ú. Dluhonice, okr. Přerov)

Ul. K Poli, parc. č. 607.

Středohradištní období (RS3), novověk. Pohřebiště/hřbitov, vesnice/městečko. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: S-JTSK: 537182.7, -1137798.28; -537169.7, -1137796.03; -537052.69, -1137992.81; -537052.44, -1137992.68

V září až listopadu 2024 uskutečnili pracovníci Archeologického centra v Olomouci, p. o., záchranný archeologický výzkum na stavbě nové komunikace k rodinným domům. Dosud neznámá lokalita je situovaná na východním okraji obce na mírném svahu obřáceném k jihu s nadmořskou výškou 215–217 m. Stavba na ploše 14 × 330 m zachytila 309 sídlištních objektů a 51 hrobů z neolitu, z období popelnicových polí, laténu a střední doby hradištní.

Na jižním okraji laténského žárového pohřebiště bylo zachyceno 17 kostrových hrobů ze středohradištního období. Špatně dochované skelety ležely v obdélných jámách orientovaných nejčastěji JZ–SV (13×), Z–V (3×) a SSV–JJZ (1×). Ve výplni hrobů